

Tisztelt Díjazottak, Elnök Úr, tisztelt kurátorok, hölgyeim és uraim!

„Egy nyíl révén három ember jut a mennybe: egy, aki a nyilat készítette, egy, aki kilőtte, egy pedig aki a nyilat visszaadta.”

Ha ennek a XIV. századi arab mondásnak hinni lehet, akkor Kassai Lajos barátom háromszorosan is a Jóisten jobbán fog üldögelni a Világfa aranykoronájának tetejéig.

Elsőként, mert mesterségét tekintve íjkészítő.

Különös hivatás ez. Abban az időben, a nyolcvanas években, amikor úgy döntött, hogy íjak gyártásával fogja megkeresni a családját és a maga kenyerét, ilyen szakma nem is létezett. A hivatal nem ismerte és nem ismerte el, munkakönyvébe így csupán annyi került: asztalos. S hogy honnan jött az íj szerete? Mint minden fiúgyermek, ő is vonzódott ehhez az ősi fegyverhez, ehhez az egyszerű, és éppen egyszerűségében lenyűgözően zseniális formához, és saját bevallása szerint míg társai szerencsésen kinőtték ezt a vonzalmat, addig őt egyre inkább rabul ejtette az íj, és a vonzalom egyre inkább tudományos és szakmai érdeklődéssé változott. Bújta az elérhető szakirodalmat, tanulmányozta Cs. Sebestyén Károly, és Dr. Fábrián Gyula, a magyar visszacsapó íj feltámasztóinak munkásságát, járta a múzeumokat, hogy eredeti, a honfoglalás korából származó íjak maradványait vehesse a kezébe. Majd végül egy merész gondolattól vezérelve elkészül a Kassai – íj, amely ellentétben a hagyományos alapanyagokból készülő reflexíjjal, a modern kor kihívásainak megfelelően, megőrizve a tradicionális formát, alkalmas a sorozatgyártásra, így minden, az íjászat és a történelem iránt érdeklődő számára elérhetővé vált. S bár akkoriban a múltat még éppen végképp el kívánták törölni, néhány évre rá a társadalmi változás elementáris erővel hozta felszínre a múlt autentikus megismerésének és átélésének igényét. A hazug történelemkönyvek után az emberek valódi élményekre vágytak, megérezve, hogy a múltat nem a múzeumba kell zárni, hanem újra el kell sajátítani, életünk szerves részévé kell tenni. És ebben Kassai Lajosnak elvülhetetlen érdemei vannak. Emlékszem, amikor először fogtam Kassai – íjat a kezembe a kilencvenes évek elején. Abból az egy íjfeszítő mozdulatból többet értettem meg öseimből, mint előtte száz könyvből, s szinte villámcsapásként bizsergette meg a karom őseink kultúrájának és tudásának nagysága az íjon keresztül. Tudom, nem vagyok egyedül ezzel az élménnyel, mint ahogy azzal sem, hogy az íj további megismerésekre inspirált, s az íjon keresztül idővel a lovasnomád kultúra teljessége tárult fel előttem.

Ám Kassai Lajos nem csupán egy íjat, egy érzést, hanem egy mesterséget is újjáélesztett. Hite, konok kitartása és szorgalma révén íjkészítő üzeme mintaszerű, sikeres vállalkozás, amely ma már sokféle íjtípust gyárt a szkítától a hun aszimmetrikus íjon át a magyar visszacsapó íjig, s mellette az íjászat – lovasíjászat kiegészítő felszereléseit a nyílvesztőtől a lószerszámzatig. Idővel pedig szép számmal akadtak követői is, s ma már az íjkészítő elismert mesterség, megbecsült iparág.

Másodszor, mert lovai hátán, igazi kalandozó magyar lovasíjászként beszáguldotta a világot Párizstól Jordániáig, Kínától az Amerikai Egyesült Államokig. Versenyen soha nem talált legyőzőre, útját Európa – és világbajnoki aranyak, látványos show – műsorok, és világrekordok fémjelzik. Soha ember nem lovasíjászott rajta kívül huszonnégy órán át folyamatosan, és soha ember nem lőtt le húsz másodpercen belül tizennégy repülő korongot. Nem véletlen, hogy választott tagja a „Megszállottak Klubjának”.

Terepíjászként kezdte, majd az íj szinte kikényszerítette, hogy lóhátra üljön. Az első suta próbálkozások után ló és ember eggyé vált, megszületett a Kentaur, a lovasíjász, és a lovasíjászat, mint versenysport, a lovasíjászat, mint harcművészet. A nyolcvanas évek végére kidolgozza a szabályrendszert, s a kilencvenes évek elejétől rendszeresen megrendezésre kerülnek a lovasíjász – versenyek, amelyek egyben a lovasíjász – hagyományőrzés ünnepei is. Világszövetsége tizenhat országot ölel át, könyve, a Lovasíjászat három nyelven jelent meg. A lovasíjászat életre hívásáért, iskolateremtő munkásságáért 2003. augusztus huszadikán Mádl Ferenc Köztársasági Elnök Úrtól a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti keresztjét vehette át, 2012. január 22 – én pedig, elismerve a magyar kultúra utazó nagyköveteként végzett tevékenységét, a Magyar Kultúra Lovagjává ütötték.

Harmadszor pedig a Jóisten jobbán van a helye, mert az íjat visszaadta. Visszaadta nekünk, magyaroknak. Ősi örökségünk került így vissza hozzánk: nem csupán kézzelfoghatóvá, hanem kézbe is foghatóvá tette a múltat. Nem véletlen, hogy idén a Kassai – féle lovasíjászat a Magyar Értéktár része lett, s hogy itt, az Akadémia Dísztermében a „Magyar Örökség” kitüntető díjat is átveheti. Így Kassai Lajos a hagyomány őrzője, az örökség méltó örököse, s immáron hivatalosan maga is nemzeti örökségünk része.

Lajos, barátom, az Isten éltesen sokáig!

Csabdi, 2012. december 12.

Lezsák Levente